

**HET BOEK 'VALSHEID IN GESTEENTE'
IS DE GROOTSTE KLAP IN HET GEZICHT
VAN DE NEDERLANDSE ARCHEOLOGIE.
HET ARCHEOWERELDJE IS ERMEE
LAMGESLAGEN. GEEN ENKELE REACTIE
TOT NU TOE.**

KG - EEN LIESEGANGPRODUCTIE

Toen ik het postertje maakte was er nog geen reactie vanuit de officiële archeologische wereld, maar nu wel! En het is er eentje waar De Vries en Niekus niet zo blij mee zullen zijn.

Archeologisch Nederland raakte dit jaar in de ban van 'Valsheid in gesteente'. De media deden en doen nav. dit boek flink hun best om Vermaning, na meer dan 45 jaar, nogmaals de grond in te boren. Ze gingen en gaan klakkeloos mee in deze hetze, ontketend door drs. Frans de Vries en drs. Marcel Niekus. En ze sleuren Ad Wouters mee in de vrije val, de grootste amateur archeoloog die Nederland ooit gekend heeft. Hij was de kwade genius achter de vervalsingen. 'Partner in crime' wordt hij genoemd. Niet iedereen is daar van overtuigd. De bekende archeoloog Leo Verhart neemt in het blad Archeologie in Nederland (sept. 22) stelling tegen deze belachelijke complottheorie. Hij slaat een belangrijk fundament weg waarop dit boek is gebouwd. Helaas blijft hij Vermaning wel zien als de vervalser. De deur staat open, hopelijk gaan meer beroeps zich nu uitspreken tegen dit boek. Maar ook voor de echtheid.

WANNEER DAT NIET GEBEURT, DAN IS HET VAK VOOR ALTIJD TOTAAL VERLOREN! En blijft de PEeST heersen in Paleoland en gaan de archeologen uiteindelijk kopje onder in Doggerland. Het in situ is dan van geen enkel belang meer. Archeologische kennis ook niet, want waar ijzerinfiltratie wordt opgevoerd als Liesegangringen om als bewijs te dienen tegen de echtheid, kan de vraag gesteld worden: is dit onkunde of bedrog?
Zie pagina's 216 en 217 van Valsheid. (KG)

Archeoloog Leo Verhart voor het Drents Museum in Assen. Verhart schreef een biografie over de legendarische archeoloog Albert van Giffen die onder meer conservator van het Drents Museum was. Foto: Rens Hooyenga.

Opmerking KG: Van Giffen was ook de archeoloog die als eerste de vondsten van Hoogersmilde van Tjerk Vermaning onder ogen kreeg en op de juiste waarde wist in te schatten. Hij adviseerde om er een opgraving te gaan organiseren. Maar omdat hij met pensioen ging gaf hij dat stokje door aan prof. Waterbolk. De opgraving onder diens leiding

vond plaats in 1965. Het was een groot succes. Er werden vele artefacten in situ aangetroffen. Hieronder de reactie van Leo Verhart.

Leo Verhart

Vermanings mastermind: Ad Wouters?

In het hiervoor besproken boek *Valsheid in gesteente* wordt als nieuwe mededader, zelfs als mastermind, Ad Wouters naar voren geschoven. Ik mag graag detectives lezen en soms heb ik het gevoel dat ik met *Valsheid in gesteente* een vergelijkbaar boek aan het lezen ben. Dat is een compliment voor de schrijvers. Dit genre is duidelijk mede hun voorbeeld geweest. Lees je meestal in een detective op de laatste bladzijden wie de dader is, deze schrijvers preluderen regelmatig op zijn mededaderschap. Op het eind leggen ze alles samenvattend nog eens uit waarom het Ad Wouters is. Helaas, het kan mij niet overtuigen.

Professor Moriarty

In enkele van de boeken over Sherlock Holmes figureert professor James Moriarty als de mastermind op de achtergrond van de misdaad die de held van Sir Arthur Conan Doyle bestrijdt. Een vergelijkbare rol als mastermind wordt Ad Wouters toegedicht.

Bij het vaststellen van het daderschap zijn in detective-verhalen de dader zelf, de tijd, de plaats, de werkwijze en het motief cruciale elementen. Het is in dit genre de bedoeling dat de lezer veel over de mogelijke dader leest, maar toch in het ongewisse blijft en het zelfs zo kan zijn dat een ander persoon uiteindelijk de dader blijkt te

zijn. Aan die opzet hebben de schrijvers zich niet gehouden. Al snel wordt gemeld dat Wouters de mastermind is en in diverse gebeurtenissen en verklaringen wordt hem een cruciale rol toegedicht.

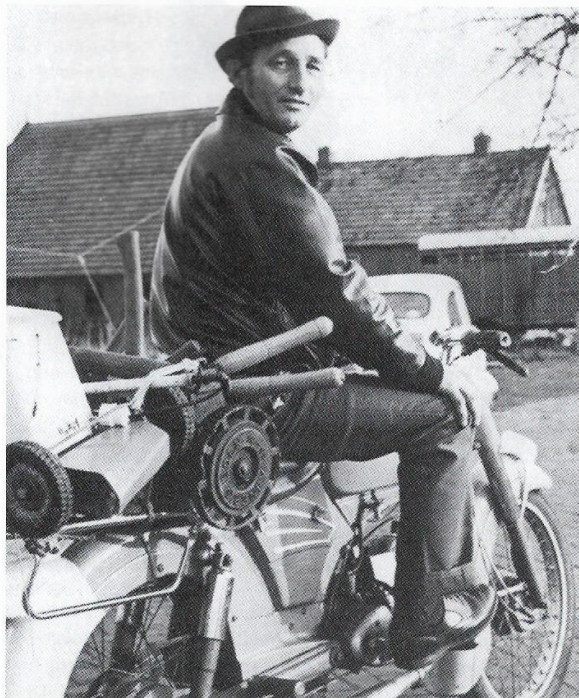
Toch hebben de schrijvers ook andere mogelijke verdachten tegen het licht gehouden aan de hand van de bespreking van vier vervalsingstaken en een daderprofiel, want de persoon moet die taken wel hebben kunnen uitvoeren. Die vervalsingstaken zijn: het verzamelen van geschikt vuursteen, het maken van de artefacten, het creëren van de vindplaatsen en de regievoering.

Tjerk Vermaning (1929-1987) gooit daarbij hoge ogen, maar steeds ontbreekt er volgens de schrijvers iets voor een sluitend bewijs. Zo zou hij niet kunnen beschikken over vuursteen uit het zuiden, want hij had slechts een brommer. Verder schoot zijn archeologische kennis tekort en ook in de regievoering verwachtten de schrijvers toch

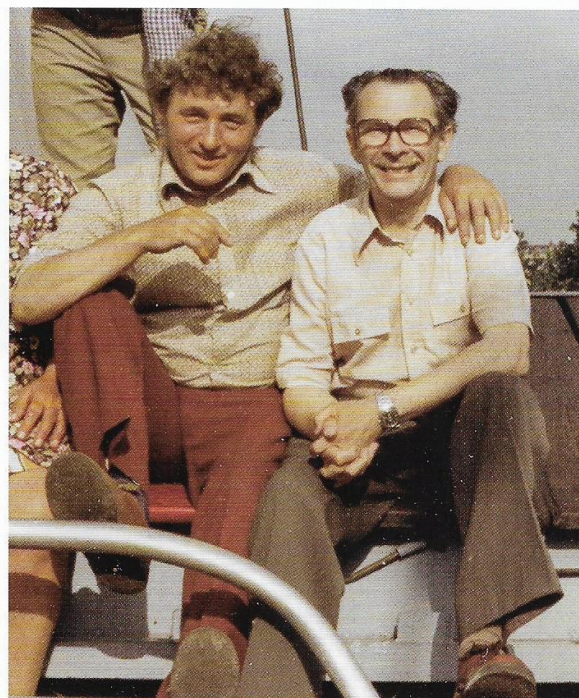
▼ Tjerk Vermaning en zijn echtgenote tonen vanaf het dak van hun woonboot vondsten aan de Drentse pers.

- ▼ Tjerk Vermaning op zijn brommer. Dat hij geen auto en rijbewijs had, halen de auteurs aan als argument dat hij niet zou kunnen beschikken over vuursteen uit het zuiden.

- ▼ Ad Wouters (rechts) op bezoek bij Tjerk Vermaning in Assen, 1977.

meer vernuft dan hem in die tijd werd toegedacht.

De tweede verdachte, de Groningse universiteitsmedewerker Assien Bohmers (1912-1988), valt al snel af. Hij is de dag na de ontdekking van een vindplaats bij Hoogersmilde vanwege verboden wapenbezit op non actief gesteld en zou niet meer in de archeologie terugkeren. Het motief dat het maken van de vervalsingen een wraakactie van hem was als oud-universiteitsmedewerker kan niet kloppen omdat Hoogersmilde van vóór zijn gedwongen vertrek dateert.

Ad Wouters

De derde verdachte, de ooit gevierde amateurarcheoloog Ad Wouters (1917-2001), blijkt – nog meer dan wat al bekend was – uit twee portretten een pathologische leugenaar en vervalser te zijn geweest. Een van de schrijvers, Nico Arts, noemt het nog sjoemelen met stenen, maar hij legt een duidelijk en helder patroon bloot van een man die het met de waarheid niet nauw neemt. In zijn vroegere leven niet en ook niet in zijn latere archeologische carrière. Verder valt op dat hij een man was die zich graag op de voorgrond plaatste en liet zien.

Er worden verschillende vervalsingen

gepresenteerd waarbij Wouters steeds met origineel materiaal vindplaatsen verrijkt en belangrijker maakt. Dat deed hij zelf, maar zijn meest populaire werkwijze was om bij andere vindsters te melden dat hij op door hen ontdekte vindplaatsen al eerder had gezocht. Vervolgens stuurde of overhandigde hij de door hem gevonden werktuigen aan hen.

Daarnaast vervalste hij vuurstenen werktuigen, maar hierbij valt op dat hij dat meestal voorzichtig deed door oud materiaal wat bij te retoucheren. Het nieuwe oppervlak werd vervolgens licht bijgewerkt om het ouder te doen lijken.

Op het eind van zijn leven sloeg de overmoed toe. Hij ging zover dat hij een vindplaats vervalste met origineel materiaal dat hij al eerder had gepubliceerd, inclusief een foto van een bodemprofiel. Nadat anderen hem daarmee hadden geconfronteerd, verklaarde hij zo opnieuw aandacht te willen krijgen voor de Zaak Vermaning. Wouters had Vermaning namelijk in 1971 leren kennen en trad in 1975 als verdediger op de voorgrond. In die rol trachtte hij al het bewijs en alle argumenten die tegen de Drentse amateurarcheoloog waren ingebracht te ontkrachten. Hij schroomde daarbij vermoe-

delijk niet om bij een opgraving in Eemster (II) vervalste artefacten in de bodem te stoppen.

De mastermind

De schrijvers proberen aannemelijk te maken dat Wouters de regisseur op de achtergrond was van het willige werktuig Vermaning. Die rol zou hij al vanaf het begin hebben gespeeld, bij de ontdekking van Hoogersmilde in 1965. Echter, voor zover bekend hadden ze pas vanaf 1971 incidenteel contact met elkaar. Het is ook de periode dat Wouters geen vooraanstaande rol speelde in de Nederlandse archeologie, in vergelijking met de perioden ervoor en erna.

Toch zien de schrijvers een betrokkenheid van Wouters in de periode vóór 1971. Een belangrijke aanwijzing is het voorkomen van enkele stukken vuursteen van zuidelijke herkomst in die vroege vondstcomplexen. Vermaning kon daar niet aan komen. Dit materiaal kan op een afstand van 100 kilometer of meer van Midden-Drenthe worden gevonden en alleen met een auto worden getransporteerd. Daar beschikte Vermaning niet over en hij had ook geen rijbewijs. Volgens de schrijvers zou Wouters dat hebben geleverd, terwijl Vermaning autonoom als

- ▼ De vondst die Vermaning op de kaart zette: de vuistbijlen die hij in 1965 'ontdekte' bij Hoogersmilde.

vervalser werkzaam was. Aanvankelijk zijn dat in de tekst suggesties, maar in de loop van het boek worden het waarheden.

Na 1971 zou Wouters als mastermind uit de achtergrond stappen. De schrijvers veronderstellen dat hij nauw heeft samengewerkt bij de vervalsingen van de vindplaats Eemster I in 1972. De vuistbijlen waren technisch van een betere kwaliteit en het aandeel van zuidelijke vuursteen is groot. Daar is veel voor te zeggen. Pas na de beschuldigingen van Dick Stapert dat Vermanings vondsten grotendeels vals waren, trad in 1975 Wouters voor een groter publiek op de voorgrond. Nu als verdediger van Vermaning.

Terug naar Tjerk

Er is veel tegen de veronderstelde rol van Wouters in te brengen, maar ik wil me hier op drie punten concentreren. Wouters was geen man van de achtergrond, maar wilde juist volop in de schijnwerpers staan. Dat is in zijn persoonlijke vroegere leven zichtbaar en vooral als verdediger van Vermaning. Hij werd op handen gedragen, aanvankelijk door een vrij groot deel van de Nederlandse amateurarcheologen. Het was een

- Ad Wouters in het midden van de jaren zeventig voor zijn boekenkast. Daarin stonden onder andere de belangrijkste overzichtspublicaties over de steentijd van Europa.

man die graag zijn grote kennis etaleerde, naam maakte met zijn bijzondere en opmerkelijke vondsten, contacten had met beroemde archeologen en met verve de rol speelde van vraagbaak en steun en toeverlaat van iedereen in de archeologie, van amateur tot professional. Het is onwaarschijnlijk dat deze man in stilte op de achtergrond opereerde in de periode 1965-1971.

Ten tweede bezat hij een grote kennis van stenen werktuigen en zou hij nooit de knullige vervalsingen zelf hebben gemaakt, of laten maken door zijn veronderstelde crimineel werktuig Tjerk Vermaning. Zijn werkwijze was juist zoveel mogelijk authentieke artefacten te gebruiken en te claimen dat hij die op een vindplaats had opgeraapt. Eventueel werden die werktuigen nog enigszins bijgewerkt en voor het blote oog wat

ouder gemaakt. In alle ontdekkingen van Vermaning heeft hij geen actieve rol gespeeld, met uitzondering van zijn actie tijdens het veldonderzoek van Eemster II in 1986, toen hij enkele midden-paleolithische artefacten ontdekte waarvan er drie zelfs pasten aan stukken van de in 1972 door Vermaning ontdekte vindplaats Eemster I. Deze vondst duikt op na de rechtszaken tegen Vermaning en zou de beschuldiging van vervalsingen daarmee ontkrachten.

Ten derde is de bewijsvoering van de vroege samenwerking indirect. Er is geen hard bewijs. Met een reeks van vervalsingen door Wouters wordt een beeld gecreëerd, de suggestie gewekt, dat hij alleen maar de man kan zijn geweest die Vermaning in die periode heeft geholpen en bijgestaan. Er zijn grote verschillen in de wijze van het verouderen van werktuigen die beide mannen uitvoerden, en voor het probleem van de aanvoer van zuidelijke vuursteen voor Vermanings eerste ontdekkingen zijn ook andere verklaringen mogelijk. In die periode was er in Nederland een wijdverbreid en fijnmazig netwerk van amateurarcheologen die vondsten verzamelden, ruilden, kochten en verkochten. Hoeveel Franse artefacten zijn er niet te vinden in die verzamelingen uit die tijd? Dit netwerk als bron van kennis en materiaal zou meer aandacht verdienen. Het is ook een netwerk waaruit Vermaning mogelijk een incidenteel stuk zuidelijk vuursteen zou hebben kunnen verkrijgen.

Onopgeloste misdrijven

Er zijn nogal wat cold cases van onopgeloste misdrijven. Helaas lijkt daar de vraag naar het daderschap van de vervalsingen van Vermaning bij te horen. De onderzoekers die *Valsheid in gesteente* hebben geschreven, toonden overtuigend aan dat de artefacten vals zijn. Aan dat onderzoek is lang en hard gewerkt met bewonderenswaardige resultaten.

Natuurlijk is het verleidelijk op zoek te gaan naar de dader of daders. Tot op heden worden volgens mij geen steekhoudende argumenten en bewijzen aangevoerd voor een andere dader dan Vermaning. Wat naar voren wordt gebracht, is indirect bewijs, zeker voor een rol als mastermind van een mededader. Met zijn achtergrond, eerzucht, kennis, kunde en mogelijkheden voldoet de Drentse amateurarcheoloog zelf volgens mij nog steeds het meest aan het daderprofiel.

▲ Vermaning laat in 1975 vondsten zien op een akker. In dat jaar zou Ad Wouters op de voorgrond treden om Vermaning te verdedigen tegen beschuldigingen van vervalsing.

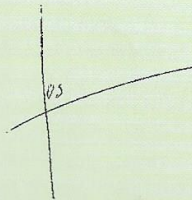
Verantwoording

Leo Verhart studeerde culturele prehistorie en was verbonden aan het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden en het Limburgs Museum in Venlo. Hij publiceerde vele boeken en artikelen over archeologie, waaronder *List en bedrog. Vervalsingen in de Nederlandse archeologie*.

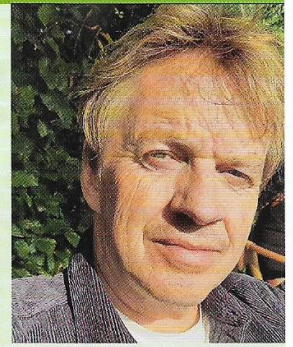
Opgave

Eind jaren negentig deed ik als postdoc veldwerk in het terpengebied van het Friese Westergo. Het onderzoek van UvA en RUG richtte zich op twee terpen waarvan een deel was verdwenen. Op de overgang tussen het vergraven en intacte deel kon betrekkelijk eenvoudig een lang en hoog profiel worden aangelegd. In slechts enkele weken kon zo inzicht worden verkregen in een eeuwenlange bewoningsgeschiedenis. Dit 'steilkantonderzoek' was bijzonder omdat het uitsluitend wetenschappelijk was gemotiveerd. Duitsers gebruiken er het prachtige woord *Lustgrabung* voor. Dergelijk onderzoek is in Nederland eigenlijk *not done* want er is door alle ingrepen in de bodem zo veel werk aan de winkel dat de professionele archeologie zich uitsluitend daarop moet richten. Dat wat niet wordt bedreigd moet bewaard worden want het bodemarchief is eindig. Gelet op deze norm is het dan ook niet vreemd dat de geschiedenis van de Nederlandse archeologie geschreven kan worden als een reactie op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Archeologie en ruimtelijke ordening hangen al meer dan een eeuw onlosmakelijk samen. Om de belangrijkste voorbeelden te noemen: het terpenonderzoek uit de eerste decennia van de twintigste eeuw is niet los te zien van de grootschalige winning van vruchtbare terpaarde tussen circa 1850 en 1945; het grootschalige onderzoek van grafheuvels en urnenvelden niet los van de grote heidontginningen van de jaren twintig tot en met vijftig; de scheepsarcheologie niet los van de aanleg van polders in het IJsselmeer; en het grootschalige nederzettingsonderzoek niet los van de bouw van grote nieuwbouwwijken en industrieterreinen rond dorpen en steden. Tot slot laat het nog embryonale maar zeer aansprekende onderzoek van oude landschappen op de bodem van de Noordzee ('Doggerland') zien hoe steeds meer activiteiten zich van het te drukke land naar de nog relatief open zee verplaatsen.

De Nederlandse archeologie zal ook in de toekomst moeten inspelen op de grote ruimtelijke ontwikkelingen die op ons afkomen. Welke dat zijn is duidelijk voor iedereen die het nieuws bijhoudt. Voor de archeologie zijn de woningbouwopgave (die vraagt om veel zand en grind), de energietransitie en de wateropgave de belangrijkste. Natuurlijk heeft de Nederlandse archeologie sinds het begin van de eeuw een structurele plek verworven in de ruimtelijk ordening. Er is echter geen enkele reden om achterover te leunen. Veel archeologisch onderzoek is onder de maat, versnipperd, weinig innovatief en ontbeert een inhoudelijke sturing. Om daar verbetering in te brengen, is het naar mijn mening nodig om bij grote en archeologisch belangrijke projecten nog veel eerder aan tafel aan te schuiven, ruim voordat geplande werkzaamheden worden vertaald in de verlening van vergunningen en men voor het eerst denkt aan archeologisch (voor)onderzoek. Als dat lukt wordt het mogelijk om al heel vroeg rond grote projecten duurzame samenwerkingsverbanden te vormen van overheden, initiatiefnemers, uitvoerders, universiteiten en vrijwilligers. Zij kunnen werken aan projectgebonden onderzoeks- en uitvoeringsagenda's waardoor vraagsturing, publieksparticipatie en samenhang geborgd kunnen worden. In dit soort coalities is het wellicht ook mogelijk te zorgen voor private én publieke financiering.

Jos Bazelmans

De reactie vanuit de amateurclub de Drents Prehistorische Vereniging, de DPV.

Korte boekbespreking 'Valsheid in gesteente'

Door Sipke van der Zee

Er vanuit gaande dat de DPV'ers weten wie Vermaning is, kan ik meteen tot de essentie van het pas verschenen boek 'Valsheid in gesteente' overgaan, de vraag waar elke DPV'er mee zit, nl. waren de artefacten van Vermaning vervalsingen en was hijzelf nu een vervalser ja of nee. Ik las het boek in een weekend uit, want dit onderwerp intrigeert me al sinds de lagere school.

Het boek, geschreven door een schrijverscollectief met als grote stimulator archeoloog en vormgever Frans de Vries, toont zonneklaar aan dat de artefacten inderdaad vervalsingen waren en dat Vermaning daar wel degelijk bij betrokken was. Maar een andere kwade genius, Ad Wouters, wordt eveneens ontmaskerd. Ik beperk me hierbij tot de opsomming van argumenten die tegen Vermanings vondsten pleiten; in het prachtig vormgegeven boek (384 bladzijden met schitterende foto's) worden deze uiteraard uitgebreid toegelicht.

Vervalste artefacten

Waaruit blijkt dat we met vervalsingen van doen hebben? Er blijken legio (zo'n 15) aanwijzingen te vinden te zijn. In het verleden (vóór dit boek) werd al gesproken over 1. Glans en patina die afwijkend waren; 2. Gebruik van niet-lokale stenen; 3. Ontbreken van afslagen op de vindplaatsen; 4. Weinig 'dezelfde' voorwerpen, een grote variëteit alsof een pagina uit een boek met verschillende Neanderthal-artefacten nagemaakt was (al door Van der Waals geconstateerd); 5. (Indirect bewijs.) Als grasmaaimachineslijper had Vermaning de gereedschappen en de mogelijkheid om vervalsingen te kunnen maken.

Nu de artefacten tot op elektronenmicroscopie niveau onderzocht zijn, komen daar de volgende aanwijzingen bij: 6. De V(ermaning)-artefacten hebben geen ijzerinfiltratie aan de oppervlakte, een verschijnsel dat juist een kenmerk is van oudtijds bewerkte vuurstenen; 7. De artefacten vertonen aan de oppervlakte de aanwezigheid van calciet, terwijl dat bij echte stenen altijd na duizenden jaren opgelost is; 8. Hogere delen van de Vermaning-artefacten laten een typerende afronding zien, door de auteurs 'korrelafronding' gedoopt. 9. En in de lagere delen vallen juist weer zg. uniforme 'lamelkrassen' op, met zo weinig variatie in grootte, dat ze niet natuurlijk kunnen zijn; 10. Rode verkleuringen (van ribben en lamellen) op V-artefacten duiden op (recent menselijk) slijpen, gepaard gaande met grote hitte-ontwikkeling (bv. door slijpen met een carborundumschijf); 11. De visueel

andere glans blijkt op microscopisch niveau verklaarbaar: alleen de hogere, uitstekende delen zijn gepolijst, i.t.t. echte artefacten waar ook in de diepte glans aanwezig is.

Foute interpretatie van tekening

In het geval van de neolithische vondsten van Ravenswoud door Vermaning, zijn de uitzonderlijk grote, 'grotesk aandoende' pijlspitsen opvallend. Nooit werden dergelijke pijlspitsen gevonden (ook niet daarna). Diderik van der Waals (zie ook elders in dit blad) kwam met een plausibele verklaring: de vervalser had Dideriks proefschrift niet goed gelezen en de schaal van afbeeldingen op dezelfde pagina verwisseld, waardoor de pijlspitsen 3 maal te groot uitvielen (schaal 1:3 verwisseld met 1:1)! Een 12de argument waaruit vervalsing blijkt. Dat Vermaning op dezelfde Ravenswoud-Menningweg-site drie jaar later een 'Neanderthalerartefact' vond, gemaakt van dezelfde vuursteenknol als eerder gevonden artefacten, maar op een afstand van een kilometer van elkaar, leidt eveneens tot overpeinzingen.

Toch niet zo'n kundige en slimme vervalser?

13. Uit het nameten van de vorm van onomstreden echte en V-artefacten blijkt een statistisch significant verschil. Hiermee wordt het 'kennersgevoel' bevestigd dat ze in technisch opzicht minder goed gemaakt zijn.

Als punt 2. werd al gemeld dat voor de Vermaning-artefacten geen lokale stenen gebruikt zijn. Dit is door slijpplaatjes en microscopisch onderzoek nog beter aantoonbaar dan in het verleden. Niemand heeft voordien en ook nadien Neanderthalerartefacten in Noord-Nederland gevonden die van exotische steensoorten -anders dan van hier te vinden Noordelijke vuursteen of helleflint- gemaakt zijn.

14. De vondstverspreidingsverschillen met andere sites en 15. het aantal uitzonderlijk zeldzame vondsten door één persoon op de opgravingssites zijn verdere punten van discussie. De statistiek spreekt tegen Vermaning. Fingerspitzengefühl? Verlakkerij!

Medeplichtigheid en vragen

Het boek gaat verder met vermeende medeplichtigen van Vermaning, waarbij Bohmers afvalt en Wouters prominent in beeld komt. Na eerst de wetenschappelijke aanpak (de objecten sec) in het eerste deel van het boek, komt in het tweede deel het detectiveverhaal naar voren. Wie waren de daders, wat waren hun motieven. Hier speelt meer 'het gevoel' een rol, waardoor deze vervalsingszaak -nog steeds- de emoties hoog doet oplaaien. Ik zal niet alles verklappen uit deze boeiende publicatie, maar dit deel zorgt er wel voor dat het boek minder afstandelijk, minder wetenschappelijk wordt. Zonder deze uitweidingen was het boek voor de 'aanhang' van Vermaning c.s. beter te pruimen geweest, nu worden betrokkenen genadeloos aan de schandpaal genageld. Wie sensatie zoekt, komt hier aan zijn trekken.

Vragen die nog achterblijven: waarom zijn geen intimi -familieleden of vrienden- van de vervalzers ondervraagd/geïnterviewd, die hadden misschien hun stilzwijgen willen doorbreken - als ze op de hoogte zijn van de vervalsingen. En waarom is geen enkele internationaal bekende buitenlandse deskundige ingeschakeld?

Bij mij komt ook op: wat een frustratie om te moeten constateren dat zoveel tijd gestoken moest worden in een onderzoek dat door een stelletje vervalzers noodzakelijk bleek. Hoe is deze geschiedenis ook alweer begonnen? Met de determinaties en valsverklaring door Dick Stapert, die destijds geen gebruik kon maken van alle huidige nieuwe technische hulpmiddelen. Dat verdient bewondering en waardering. Dat de archeologie immens grote schade berokkend is, moge duidelijk zijn. Eén woord borrelt naar boven: crimineel!

Deze zaak laat ook zien hoe belangrijk vooruitgang in onderzoeksmethoden is. Want om te overtuigen heeft de wetenschap bewijs nodig voor haar beweringen. Dat dit onderzoek pas na zo lange tijd gedaan is, heeft de zaak geen goed gedaan. Het heeft uiteindelijk wel veel nieuwe inzichten opgeleverd die het nu en in de toekomst eenvoudiger maken om echt van nep te onderscheiden. En we mogen hopen dat kritisch wetenschappelijk onderzoek van artefacten en sites door blijft gaan!

Frans de Vries, Lammert Postma, Marten Postma, Marcel Niekus, Hans de Kruijk, Jan Timmer en Henk Kars: 'Valsheid in gesteente - Waarom zijn de vuistbijlen van Tjerk Vermaning vals en wie zit erachter?' Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum; € 29,95.

Hier was Frans de Vries niet zo blij mee. Vooral deze opmerking van Sipke van der Zee zat hem niet lekker:

'En waarom geen enkele internationaal bekende buitenlandse deskundige ingeschakeld?'

Zie hieronder zijn reactie.

Frans de Vries

4 u · 🌐

Bespreking van ons boek Valsheid in gesteente in het kwartaalblad van de Drents Prehistorische Vereniging. Een mooie recensie door Sipke van der Zee.*

Om maar meteen zijn twee brandende vragen te beantwoorden: 1. uiteraard hebben we pogingen gedaan om de familie van Tjerk Vermaning en Ad Wouters te benaderen. Dat is in 1 geval gelukt, maar dat leverde geen relevante informatie op.
2. Er was geen enkele reden om buitenlandse experts direct bij ons onderzoek te betrekken. Indirect is dit uiteraard wel gebeurd: via buitenlandse literatuur. Wat je van ver haalt is niet per se beter, zou ik zeggen.

* Ik deel zijn mening niet in alle gevallen, maar dat terzijde. Ik moet natuurlijk niet op elk slakje zout willen leggen 😊

Zout in de wonde strooien, dat is wat Sipke van der Zee deed met zijn opmerking over buitenlandse deskundigen. En dat doet zeer!

Maar wie Frans de Vries zelf wil horen over zijn boek en de weinige reacties die hij ontving, uit de officiële archeo-wereld geen enkele, luister dan naar de podcast 'Achter De Letters' van de uitgeverij Van Gorcum. Daarin worden boeken besproken en auteurs geïnterviewd. In aflevering 22 was de beurt aan Frans de Vries. Hij verhaalt over Vermaning en Ad Wouters en hoe hij deze twee bekendste amateurarcheologen van ons land ontmaskerde als vervalsers. Klik op de link op de volgende pagina voor het interview.

<https://on.soundcloud.com/gLkxi>

Na beluisteren, terug gaan naar [apanarcho](#) gaat via pijltje linksboven.

Onderstaande tekst bevat mogelijk delen waar De Vries zout op slakjes zou willen leggen. De eerste drie regels bv, over zoveel tijd te steken in een frustratie.

‘Dat dit onderzoek pas na lange tijd gedaan is heeft de zaak geen goed gedaan’.

Nee natuurlijk niet, maar Van der Zee is blijkbaar niet op de hoogte van de onderzoeken van Govert van Noort, die met precisie de verwerkingen op de Vermaning-artefacten heeft onderzocht. Hij heeft er geregeld over gepubliceerd en er lezingen over gehouden. De bekendste is wel zijn ‘Leidenlezing’ - Van meningen naar feiten. Zie onder deze tekst met link. De Vries weet dat Goverts bevindingen haaks staan op die van hem. Bij hem gaat het nl niet over feiten, maar over wetenschappelijke dwalingen.

Bij mij komt ook op: wat een frustratie om te moeten constateren dat zoveel tijd gestoken moest worden in een onderzoek dat door een stelletje vervalsers noodzakelijk bleek. Hoe is deze geschiedenis ook alweer begonnen? Met de determinaties en valsverklaring door Dick Stapert, die destijds geen gebruik kon maken van alle huidige nieuwe technische hulpmiddelen. Dat verdient bewondering en waardering. Dat de archeologie immens grote schade berokkend is, moge duidelijk zijn. Eén woord borrelt naar boven: crimineel!

Deze zaak laat ook zien hoe belangrijk vooruitgang in onderzoeksmethoden is. Want om te overtuigen heeft de wetenschap bewijs nodig voor haar beweringen. Dat dit onderzoek pas na zo lange tijd gedaan is, heeft de zaak geen goed gedaan. Het heeft uiteindelijk wel veel nieuwe inzichten opgeleverd die het nu en in de toekomst eenvoudiger maken om echt van nep te onderscheiden. En we mogen hopen dat kritisch wetenschappelijk onderzoek van artefacten en sites door blijft gaan!

Frans de Vries, Lammert Postma, Marten Postma, Marcel Niekus, Hans de Kruijk, Jan Timmer en Henk Kars: 'Valsheid in gesteente – Waarom zijn de vuistbijlen van Tjerk Vermaning vals en wie zit erachter?' Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum, € 29,95.

VAN MENINGEN NAAR FEITEN, Leidenlezing Govert van Noort.

<https://www.apanarcho.nl/leidenlezing.pdf>